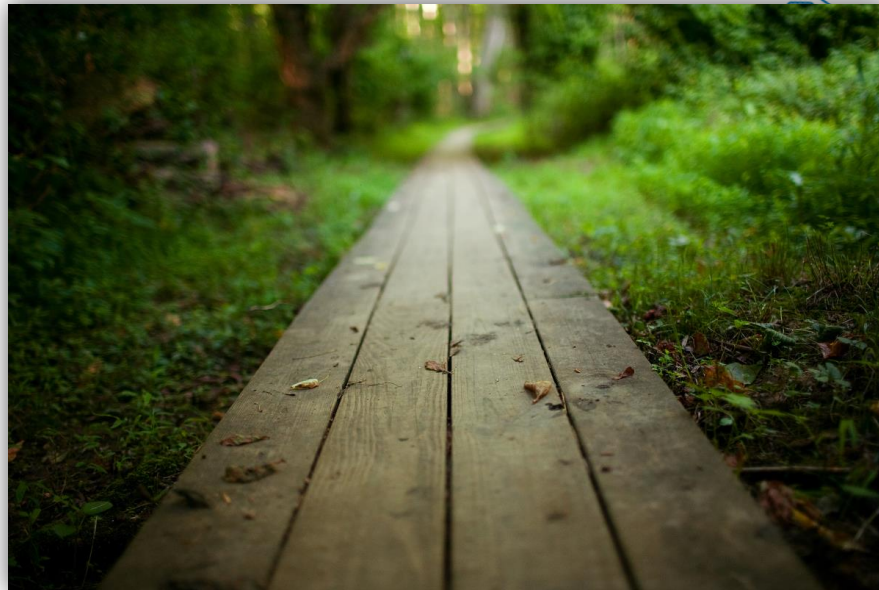

Tá eg verði stór, tá verður tað gott?

Framtíðartankar hjá føroyskum ungdómi

Firouz Gaini

firouzg@setur.fo

Vísindavøkan, Tórshavn, 30. sept. 2016

UNIVERSITY OF
THE FAROE ISLANDS

VERKÆTLAN – ENDAMÁL

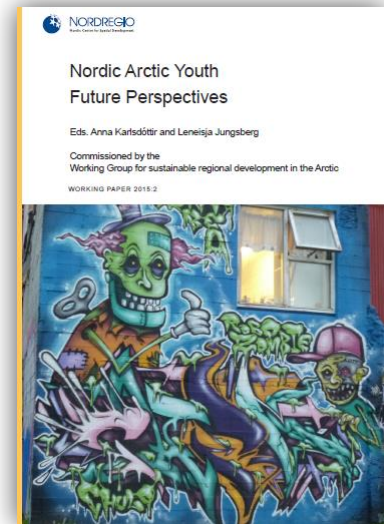
- At lýsa og greina sjónarmið og hugsanir ungdómsins viðvíkjandi **framtíðini** hjá teimum sjálvum og hjá (lokal-) samfelagnum.
- At varpa ljós á **visjónunum** hjá tí unga ættarliðnum fyri at fáa eitt betri innlit í tey rák, sum ávirka (framtíðar-) hugsjónir og raðfestingar teirra.
- At fáa eina betri fatan av hví ung **velja** sum tey gera – viðvíkjandi útbúgving, arbeiði, bústaði, familjulívi, o.s.fr.
- At savna saman hesa vitanina fyri at fáa eina betri lokala **samfelagsmenning** (planlegging) í luttakandi londunum.
- Og sostatt at vísa, at neyðugt er at taka tey ungu við í arbeiðinum fyri at menna eitt **burðardygt samfelag** fyri framtíðina.

VERKÆTLAN – KARMAR

- Føroysk verkætlan, sum er partur av (arktisk) norðurlensskum granskingarsamstarvi.
- Norðurlenska ‘ungdómsverkætlanin’ er eisini partur av størri verkætlanini *Foresight Analysis for Sustainable Regional Development in the Nordic Arctic*
- Verkætlanin er umbiðin av *Nordic Working Group for Sustainable Regional Development in the Arctic*
- Fíggjað hava Norðurlandaráðið/Norðurlenska Ráðharraráðið
- [Anna Karlsdóttir](#) (íslenskur granskari, NordRegio) samskipaði ungdómsverkætlanina.

VERKÆTLAN – ÚTGÁVUR (HIGARTIL)

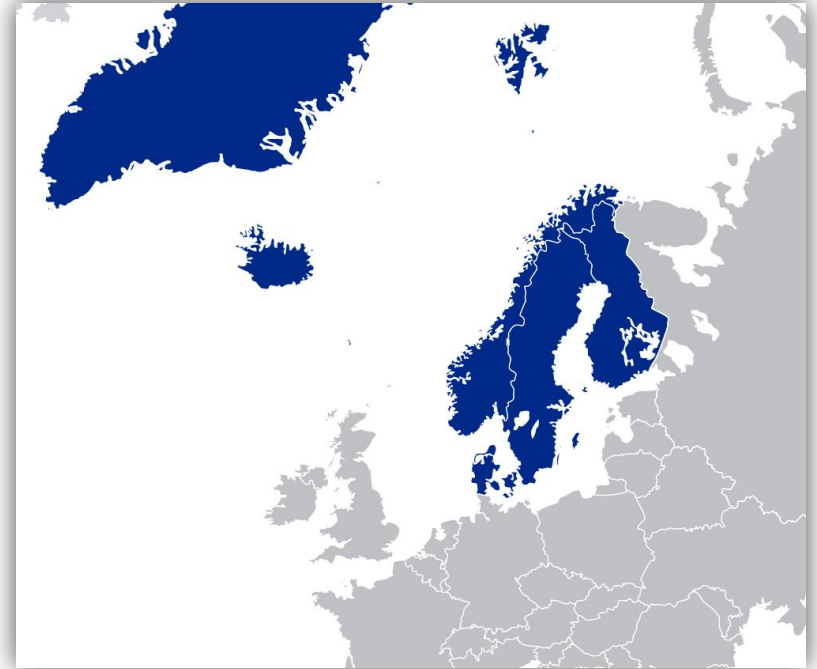
- **Nordic Arctic Youth Future Perspectives** (frágreiðing, 2015), sum NordRegio gav út.
- **Whereever I Drop Anchor. Faroese Teenagers View on Future Home and Migration** (grein hjá Firouz Gaini), sum er í nýggjastu útgávuni av Fróðskaparrit.
- **Flyta burtur fyri at koma heim** (grein hjá Firouz Gaini), sum er í nýggjasta Varðanum.
- **Faroe Islands: Many young men, with just as many futures** (grein hjá Firouz Gaini), sum er í NordregioNews #2.16

VERKÆTLAN – LUTTAKARAR

- FØROYAR
- ÍSLAND
- NOREG
- FINNLAND
- GRØNLAND

- 16 LOKALSAMFELØG
(KOMMUNUR) ÍALT
- SEKS GRANSKARAR LUTTÓKU

GRANSKINGARVERKÆTLANIN

- 40 einstaklinga samrøður við næmingar í 8. flokki (í mai 2014)
- 25 gentur og 15 dreingir (14-15 ára gomul)
- Tveir skúlaflokkar á tveimum fólkaskúlum luttóku
- Næmingarnir skrivaðu eisini ein stíl um evnið á skúlanum
- Luttøkan var sjálvboðin – ongin tvungin at vera við
- Vísindaligt hjálparfólk var Ester Áarskarð (MA í námsfrøði)

FRAMTÍÐIN

Tá eg verði stórir

1. Tá eg verði stórir, tá verður tað gott,
á, hvat eg tá verði glaður,
á sjógvin eg sleppi dag og nátt
sum útiróðrarmaður.

Niðurlag:

Her er tað land, sum mær hóvar.

23. Kann verða, eg sleppi næstu ferð,
tí eg mennist í hvørjum.
Nei, ongastaðni so stuttligt er
at liva sum í Føroyum.

Niðurlag:

Her er tað land, sum mær hóvar.

FRAMTÍÐIN – Føroyar í 2045 (stíluppg.) I

- “Viðhvørt kann eg ræðast við tankan um, at vit menniskju fara at verða ‘erstattaði’ við **tólum/maskinum** (evt. robottum), og hesi tólini fara at gera arbeiðið og menniskju ikki vera neyðug arbeiðsmegi...” (genta í stíli)
- “Fólk fara ikki at duga at **kommunikera** longur. Øll fara at sita í teirra egnu verð” (genta í stíli)
- “Nú er tað bara ein lítil partur av heiminum, ið ikki kennir Føroyar...” (drongur í stíli)
- “Eisini flyta fleiri **fólk úr útlondum** til okkara oyggjar. Mest fólk koma úr Malaysia og Ruslandi, men eisini úr Danmark og Arabia koma fleiri fólk [...] Fólkið úr Arabia fær eina mosku, meðan fólkið úr Malaysia fær eitt lítið tempul” (drongur í stíli)

FRAMTÍÐIN – Føroyar í 2045 (stíluppg.) II

- “Føroyskur fótbóltur er komin á eitt høgt støði. Nú er møguleiki hjá dreingjum at kunna liva sum yrkis fótbóltsspælari...” (genta í stíli)
- “Á teimum smáu oyggjunum er lítið og onki at fólki. Øll vilja búgva í stórbýunum, har alt hendir” (genta í stíli)
- “...børnini klára ikki at liva uttan internet” (genta í stíli)
- “Eingin veit, kanska býr ongin í Føroyum tá ☺” (genta í stíli)
- “Man hevur gjørt nógv við at halda lív í tí føroyska dansinum, og tí hevur mentanin fingið eitt stórt pláss í skúlanum..” (genta í stíli)
- “Mentanin er eitt sindur broytt, nú eta føroyingar væl minni av grind, og málið er eisini eitt sindur broytt, vit tosa ikki so grót føroyskt meira, enskt og danskt hevur blandað seg í tað føroyska málið” (genta í stíli)

FRAMTÍÐIN – Føroyar í 2045 (stíluppg.) III

- “Granskarar hava fingið betri útgerð, og hava funnið nýggjan heilivág, sum kann basa krabbamein, diabetes, AIDS og aðrar sjúkur...” (drongur í stíli)
- “Tú kann nú eisini taka nógvar langar útbúgvingar í Føroyum, so tú sleppur frá at fara til DK at lesa til ein og hvørja útbúgving (drongur í stíli)
- “Fólk hava onki privatlív longur, øll vita alt um ein” (genta í stíli)
- “...gott at liva í Føroyum í 2045 – Tað er nógv lættari at liva, og ein hevur meira frítíð ímyndi eg mær (genta í stíli)
- “Vit kunnu øll velja, og vit kunnu velja at ikki fylgja rákinum. Vit kunnu velja at fara aftur til tað gamla. Tað sum var hugnaligt og nærverandi” (genta í stíli)

HEIMA OG ÚTI

- Í kanningini hjá okkum kemur týðiliga til sjóndar, at tey ungu sum heild siga seg ynskja – tá tann tíð kemur – at ‘veruliga’ seta búgv og fáa egna familju í heimbýnum (ella heimbygðini) hjá sær ella nærhendis. Lívið uttanlands, siga fleiri ung í samrøðunum, er at kalla einans ‘fyribils’ loysn – ikki ein varandi ferð.

FLYTA OG VENDA HEIMAFTUR...

- Tilfarið vísir at nógv ung ætla sær at fáa ‘servitan’ (útbúgving) og breiðar lívsroyndir, ta tíð tey eru stødd í fremmandum londum, men at tey síðan ynskja at taka alt hetta við sær heim til Føroyar:

“Eg elski søgu og sovorði...so eg rokni við at eg fari at ferðast ordiliga nógv. Eg ætli mær at læra so nógv, ella innan eg blívi 30 havi eg so nógvar ætlanir um at ferðast so nógv, sum eg kann...og síðan komi eg aftur til Føroyar...kanska eg flyti heim tí at tað er tryggari her enn at vera aðrastaðni...um eg fáir børn og sovorði...” (genta í samrøðu)

PERSÓNLIÐAR ÆTLANIR

- Avgerðir um at flyta ella at ikki flyta burtur eru altíð rættiliga persónligar, og nógv ungfólk undirstrika, at tey ongar ætlanir hava um at royna at fáa (fram tíðar-) børn síni at hugsa og gera tað sama, sum tey sjálvi hava gjørt.

*“Eg veit ikki...um eg fáir børn sjálv, so vildi eg sjálvandi helst sæð at tey blivu verandi í Føroyum, men tað er ikki nakað ið eg kann bestemma...so um tey fáa møguleikan at gera tað tey hava hug til heima í Føroyum, so haldi eg at tey vera verandi...”
(genta í samrøðu)*

AT ‘ROYNA TAÐ’

- At seta leiðina um havið er eitt stórt fet at taka hjá einhvørjum unglingi; tað kvettir tætta dagliga sambandið við nærmastu familjuna. Vit hava ein støðugan streym av fólki, ið ferðast millum Føroyar og Danmark, av hvørjum ein týðandi partur er ungir føroyingar a veg út ella heimaftur. Mamman hjá einum næmingi, til dømis, vónar at børnini fáa móguleikan at gera tað, sum hon sjálv á sinni ikki kundi gera.

“...mamma mín sigur at hon ikki las í Danmark og ikki flutti av landinum, hon sigur at hon heldur at vit [børnini] burdu farið av landinum og lisið...at royna tað...og síðan koma heimaftur” (genta í samrøðu)

NAKRAR NIÐURSTØÐUR

- Ung eru sum heild **optimistisk** um framtíðarvánirnar fyri Føroyar – viðvíkjandi útbúgvingar- og arbeiðsmøguleikum, búskaparligari og politiskari menning, og familju- og vælfærðarpolitikki.
- Tey ungu ímynda sær eitt samfelag, sum er meira (mentanarliga) **fjølbroytt** – við nýggjum etniskum, átrúnaðarligum og mentanarligum bólkum ið liva saman.
- Tey ungu ímynda sær eitt meira urbaniserað (miðsavnað) samfelag við sera framkomnum innlendis **samferðslukervi**, men eisini við sera skjótum og modernaðum sambandi úteftir.

NAKRAR NIÐURSTØÐUR II

- Tey rokna eisini við at fáa eitt samfelag við **tøkni**, sum er so mikið framkomin at vit ikki kenna hana í dag. Hendan gongdin hevur eisini hjáárin: sosialar og sálarligar trupulleikar av ovurnýtslu av talgildum miðlum.
- Tey ungu ímynda sær eitt samfelag, sum kann verða rakt **veðurlagsbroytingum** og globalari upphiting, men tey vænta tó ikki nakrar grundleggjandi broytingar í nærmastu framtíð...
- Tey ungu ímynda sær eitt samfelag, sum tey gjarna fara at vilja flyta heim til, um tey hava búð uttanlands eina (stutta/langa) tíð. Tey rokna ikki við at fólkatálið fer at fara nógv niður komandi tíðina.

Norðurlenskar niðurstøður

- *Úr Nordic Arctic Youth Future Perspectives*

The youth groups' vision of future society is in some cases, such as the Faroese Islands, characterised by imagination and creative ideas, whereas it in other places is a more blurry picture where negative aspects get more room. Most of the young people don't have a clear picture of future societal development. This is understandable since even experts researching development trends have a hard time predicting what is to come.

Norðurlenskar niðurstøður

- *Úr Nordic Arctic Youth Future Perspectives*

In most cases, the youth are caught in between past and future, and the challenging times of transition and global influence are present. One example is how the Faroese worry about the vanishing of their own cultural language and distinctive cultural traditions, like the ring dance. At the same time, they believe that the Faroe Islands will raise more numerous international rock- and sport stars in future to come. This reflects some of the varied views on how the young generation perceive the future for Northern sparsely populated areas.

Takk fyri

spurningar?

UNIVERSITY OF
THE FAROE ISLANDS